

ANKARA CUMHUR YET BA SAVCIL I NA

MÜ TEK

VE HBAR EDEN

: **Halkların Demokratik Partisi Genel Merkezi**

Barbaros Mah. Büküm Sk. No:117 Çankaya/ANKARA

VEK L

: **Av. Kenan Maço lu**

Barbaros Mah. Büküm Sk. No:117 Çankaya/ANKARA

ÜPHEL

: **Diyanet leri Ba kanlı ı**

Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bul. No:147/A 06800 Çankaya/Ankara

KONU

: üpheli idarenin, Ankara 22. A ır Ceza Mahkemesinin 2021/6 Esas sayılı dosyasında yargılanan müvekkil parti HDP'nin geçmi dönem MYK'sına dönük suç içeren 11/05/2023 tarihli beyanlarına kar ı ikayetlerimizin sunulması hakkındadır.

SUÇ

: **Hakaret** (5237 sayılı Yasa; 125, 125/2, 125/4), **Görevi Kötüye Kullanma** (5237 sayılı Yasa; 257), **Halkı Kin ve Dü manlı a Tahrik veya A a ılama** (5237 sayılı Yasa; 216 ile 218), **Nefret ve Ayrımcılık Suçu** (5237 sayılı Yasa; 216 ile 218).

SUÇ TAR H

: 11/05/2023

AÇIKLAMALAR

:

1. Müvekkil parti HDP'nin geçmi dönem MYK'sı ve bazı üyeleri, Ankara 22. A ır Ceza Mahkemesinin 2021/6 Esas sayılı dosyasında 6-8 Ekim (Kobani) Olaylarında meydana gelen vakıalar dolayısı ile sanık olarak yargılanmaktadır. üpheli Diyanet leri Ba kanlı ı, bahse konu dosyada ma dur oldu u iddiasında bulunan onlarca idare ve kurumdan yalnızca biridir. üpheli idare savcı mütalaasına kar ı sundu u 11/05/2023 tarihli beyanlarında "*...Davaya konu ki ilerin fiil ve davranı ları, bu durumu temelden sarsan ve telafisi imkânsız sonuçlara sebep olmaktadır. Nitekim vicdanlara hitap eden din hizmetlerinde itimat ve güvenin kaybolması halinde bo luk kabul etmeyen bu alanın çe itli sapık akım ve gruplara kalaca ı tartı masızdır...Terör, kitlelere yönelik hedef gözetmeyen iddet eylemleriyle, toplumun güven duygusunu ortadan kaldırarak devletle toplum arasında güveni zedelemektedir. Kamu hizmeti sa layan Kurumumuzun yönetiminde olan Camilerin terör eylemleri sebebiyle zarar görmesi toplum nezdinde Devleti itibarsızla tırmaya yöneliktir. Dı ve iç kaynaklı, yıkıcı, bölücü ve her türlü tehdit ve terör olaylarını bertaraf ederek halkımızın sevgi, karde lik, barı , huzur, güven, birlik ve beraberlik içinde hiçbir korku ve endi e hissetmeden ya amlarını sürdürmesi için terör eylemleriyle ülkemize zarar veren ki ilerin cezalandırılması ve dolayısıyla halk nezdinde Devletimizin itibarının güçlendirilmesi gerekmektedir.*" (EK-1) ekindeki ifadelere yer vermek sureti ile a a ıda ayrıntılı olarak izah edece imiz suçların sübutuna sebebiyet vermi tir.
2. üpheli idare ekte sunulan beyan dilekçesinde müvekkilleri yer yer "terörist", "yıkıcı", "bölücü" olarak tanımlamanın yanı sıra yer yer "sapık akım ve gruplar" olarak tanımlamı tır. üphelinin müvekkiller hakkında kullanılmayan ifadeler, bir ba ka ki iye kar ı kullanımı toplumsal ve gündelik dilde ho kar ılanmayan, sövme niteli i ta ıyan, küçük dü ürme, eref, saygınlık ve manevi varlı mı zedeleme amacıyla sarf edilen bir küfür/hakaret kelimesi oldu u hukuken tartı ma gerektirmeyecek kadar açıktır. Bu nedenle üpheli tarafından, 5237 sayılı Yasanın 125. maddesinin bir ve ikinci fıkraları kapsamında '**hakaret**' suçu i lendi i kabul edilmelidir.
3. Anayasanın 17. maddesinin birinci fıkrası uyarınca herkes, ya ama, maddi ve manevi varlı mı koruma ve geli tirme hakkına sahiptir. Bireyin ki isel eref ve itibarı, Anayasanın 17. maddesinde yer alan "manevi varlık" kapsamında yer almaktadır. Devlet, bireyin manevi varlı mının bir parçası

olan ki isel eref ve itibara keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü ki ilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür. Ba ka bir deyi le ki isel itibarın korunması hakkı, Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının koruması altındadır ve eref ve itibarı etkileyen sözel ve fiziksel saldırılar ve basın yayın yolu ile yapılan saldırılara kar ı bireyin korunmaması hâlinde bahse konu fıkra ihlal edilmi olacaktır.

4. Diyanet leri Ba kanlı ının görevi ve misyonu; toplumun dini, ahlaki ve manevi de erlerini sürekli canlı tutmak amacıyla slâm dininin temel kaynaklarına dayalı do ru ve güncel bilgi ile toplumu din konusunda aydınlatmak, inanç, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili i leri yürütmek, ibadet yerlerini yönetmek, toplumun dini, ahlaki ve manevi de erlerini sürekli ayakta tutmak, bütün insanlı ın barı ve huzuruna katkı sa lamak iken müvekkillerin yargılandı ı dosyada gerçe e aykırı beyanlarla müvekkillerin ma duriyetine çaba harcanmaktadır. üpheli idarenin bahse konusu filleri 5237 sayılı Yasanın 257. maddesinde tanımlanan '**görevi kötüye kullanma suçuna**' vücut vermektedir.
5. Daha da önemlisi üpheli idare misyonu ve görevleri ile çeli mekle kalmayıp fiil ve davranı ları ile '**nefret ve ayrımcılık suçu**' i lemi tir. Siyasi parti üyesi olan müvekkiller ve partinin kendisi hiçbir hukuki gerekçe olmaksızın ve kesinle mi bir yargı kararı yok iken nefret dili ile terörize edilmi tir. üpheli Ba kanlık kullandı ı dil ile misyonuna aykırı olarak müvekkil partiyi toplumdan ayrı tırmı tir. Müvekkil parti, ülke çapında faaliyet gösteren di er partilerden ayrı tırılmı ve nefret dilinin hakim oldu u beyanlar sunulmu tur. Suç konusu beyanlar önyargıdan beslenen ayrımcılık ve maddi–manevi iddet unsurları kümülatif olarak bulunmaktadır. Bu suçun iddia makamı tarafından daha iyi anla ılması için bu iki unsuru biraz daha açma zarureti duyuyoruz.
6. **Nefret suçlarına ili kin birinci unsur önyargı** ve önyargıdan kaynaklanan toplumsal kabul görme olasılı ı bulunan negatif ayrımcılıktır. Toplumsal kabul görme olasılı ı nefret suçlarını, sıradan suçlardan ayırır. Fail; ma durun ırk, dil, etnisite, ulus, cinsel tercih, ya ı, bedensel engeli ya da benzer nitelikteki genel faktörlerden herhangi biri nedeniyle, aynı özelli i ta ıyan guruba suç yoluyla mesaj vermektedir. Suçu i leyen 'muhafaza edilen özelli i' ta ıyanı kasıtlı olarak 'hedef' seçer. 'Hedef' bir ya da birden fazla ki i veya belli özellikleri payla an bir grupla özde le mi özelli i imha amaçlıdır. Ancak eylemde imha esas amaç olmayıp, bu imha eylemi fail, ma dur ve ma durun ait oldu u topluma ma dur üzerinden olumsuz bir mesaj yollar. Nefret suçu i leyen fail, suçun ma duru bireye olumsuz hiçbir ey hissetmeyebilir ancak hedefin üyesi oldu u özellik hakkında besledi i dü manca fikirler veya duyguları onu bu suçu i lemeye itmektedir. Failler kendisini tanımladı ı grubun dı ındaki herkese dü manlık hissedebilir. Nefret suçları ayrımcılıktan beslenir ancak nefret suçu, ayrımcılıktan daha net eylemler olarak kabul ediliyor. Nitekim ayrımcılı ın önlenmesiyle ilgili yasalar genellikle i , mal ve hizmetlerden yararlanılmasını veya bir ba ka hakkın kullanılmasını engellemeyi yasaklarken, nefret suçları ceza kanunlarında tanımlanmı cinayet, yaralama, mülkiyetin tahrip edilmesi, hakaret, özel hayata tecavüz vb. fiili eylemleri içerir. Nefret suçları iddetin toplumsal me ruiyet arayan halidir. Bu nedenle nefret suçlarının soru turulması, suçun ara tırılması, kovu turulması, yargılanması vb. her a aması son derece büyük dikkat gerektirir. Nefret suçlarıyla ilgili olarak do ru bir veri ve istatistiki bilgileri elde etmek pek mümkün de ildir. Bunun en önemli nedeni ise birçok kurbanın bu tür saldırıları bildirmek için isteksiz olması, nefret suçları ispatta ya anan zorluklar ve kamu görevlilerinin bu konudaki duyarsızlıklarıdır. Bu isteksizlik genellikle ma duriyetin getirdi i sarsıntının yanı sıra misilleme korkusu, kurbanların daha önce ikâyet sonrası ya adıkları olumsuz deneyimler neden olmaktadır. Di er bir anlatımla nefret suçunun kayna ı toplumsal, faili meçhuldür. nsanın tek ba ına yaratamayaca ı, aslında ço unun mesnedi dahi olmayan, anlamsız, ancak kökleri çok derine i leyen bir suçtur.
7. **Nefret suçlarına ili kin ikinci unsur iddet içermesidir. Bu iddet maddi–manevi olabilir.** Her ne kadar kanun koyucu ve yasa uygulayıcıları hukuki yaptırımında bulunmak için maddi iddet aramakta iseler de esasında maddi iddet kadar tehlikeli olan manevi iddet göz ardı edilmemelidir. Manevi iddet, nefret suçu ma durunu yeni bir nefret suçlusu (faili) olmaya hazırlayan en önemli araçtır. Manevi iddetle i lenen suçlarda olu an zarar görülememekte, görülemeyen zararda telafi

edilememektedir. Telafi edilmeyen zararlar daha sonra daha büyük sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Nefret suçları di er klasik suçlardan “suç her ne kadar bireylere kar ı i leniyorlarsa da aslen hedef alınan o bireyin üyesi oldu u sosyal grup” olması sebebiyle çok daha tehlikeli bir suçtur.

8. Nefret suçları, genellikle bireylerin veya toplumun zihninde yer alan soyut durumlardır. Nefret suçlarının eyleme dönü mesi çok farklı zamanlarda, ekilerde ve genellikle belli belirsiz olarak ortaya çıkmaktadır. Di er bir ekilde ifade etmek gerekirse üstün ırk söyleminden, kan ba ı dayanı masına, ulusal de erlerin korunması söyleminden, hem ericili e, cinsiyet dayanı masından, milliyetçili e yayılan yelpazede nefret suçları farklı görünümler arz etse de, esasında nefret suçlarında çok ciddi de i iklikler ya anmamaktadır. Sonuçta olarak müvekkiller üzerinden devletin resmi ideolojisine mensup olmayan ve etnik kökenini ta ımayan, farklı dü ünen ve inanan halk kesimleri de bu suçun ma duru olmaktadır. Bu haliyle tüm topluma kar ı i lenmi bir suçta dönü mü tür.

9. üpheli, fiili ile '**Halkı kin ve dü manlı a tahrik veya a a ılama**' suçunun olu umuna da sebebiyet vermiştir. 'Halkı kin ve dü manlı a tahrik veya a a ılama' unsurlarının somut eylemlerde olu up olu madı ının de erlendirilmesinde politik kaygıların da dikkate alındı ı görülmektedir. Yargıtay uygulamasına göre halkı kin ve dü manlı a tahrik veya a a ılama suçunun unsurları u ekildedir:

- Somut bir tehlike suçu olarak 5237 sayılı Yasanın 216. maddesinde düzenlenen ve kamu düzenini, toplum huzurunu/barı ını himaye eden, esas itibariyle nefret söylemini sınırlandırmayı hedefleyen Halkı Kin ve Dü manlı a Tahrik Etmek suçu; halkı, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılı ına dayanarak birbirine kar ı kamu düzeni için tehlikeli olabilecek ekilde dü manlı a veya kin beslemeye alenen tahrik edilmesini cezalandırmaktadır.

- Madde gerekçesinde de açıklandı ı üzere; Suçu olu turan “tahrik”, soyut saygısızlık ve reddin ötesinde, bir halk kesimine kar ı dü manca tavırlar gösterilmesini sa lamaya veya bu tür tavırları peki tirmeye objektif olarak elveri li olmalıdır. Fail subjektif olarak da bu amacı gütmeli, halk kesimini kin ve nefrete tahrik etmelidir. Bu kapsamda salt yüz çevirme, soyut bir red veya saygısızlık ifade eden bir davranı ta bulunma veya bu yönde sözler sarfetme, suçun gerçekte mesi bakımından yeterli de ildir. Fiilin suç te kil etmesi için bunların ötesinde, a ır ve yo un bir tarzda kin ve dü manlı a tahrikin var olması gerekir. Di er bir tabirle etkili bir iddet ça rısı ya da nefret söylemi içermelidir. Failin fiili, adet ve ahıs olarak muayyen olmayan toplum kesimi üzerinde kin ve nefret duygularının olu umuna veya mevcut duyguların peki mesine etkide bulunmalıdır.

10. Diyanet leri Ba kanlı ı tarafından bahse konu ceza dosyasına sunulan beyanlar ile farklı inanç ve etnik grupların, milyonlarca insanın siyasetinin temsiliyetini gerçekte tiren müvekkil parti üyelerini ve özellikle Kürt, Alevi, feminist, sosyalist ve tüm muhalif kesimleri kriminalize etmeye çalı mı tır. Sapkın ve bölücü olarak nitelendirilen müvekkillere kar ı Diyanet lerinin beyanlarını referans alarak hareket eden geni kesimlerde bir öfke olu aca ı ve dü manlık hissi geli ece i izahtan varestedir. Bahse konu ifadeler her gün gittikçe kutupla an toplumun sinir suçlarını ve hassasiyetlerini müvekkillere kar ı kullanmaktan ibarettir. Toplumu bir arada tutma, maddi ve manevi bütünlü ü sa lama misyonu olan üpheli idare tüm bunların aksine kin ve dü manlı a tahrik etmeye çalı maktadır. Suçun tipiklik unsuru yönünden de sübut etti i açıktır. Tüm bu sebeplerle 5237 sayılı Yasanın 216. maddesinin ihlal edildi ini kabul etmek gerekir.

SONUÇ VE STEM : Yukarıda açıklanan nedenlerle üpheli hakkında; Hakaret (5237 sayılı Yasa; 125, 125/2, 125/4), Görevi Kötüye Kullanma (5237 sayılı Yasa; 257), Halkı Kin ve Dü manlı a Tahrik veya A a ılama (5237 sayılı Yasa; 216 ile 218), Nefret ve Ayrımcılık Suçu (5237 sayılı Yasa; 216 ile 218). ile re'sen tespit edilecek di er suçlar yönünden etkili soru turma yürütülmesi ve kamu davası açılması bilvekele talep olunur. 16/08/2023

EKLER :

1. 11/05/2023 TAR HL MÜTALAYA KAR I BEYAN D LEKÇES